

Kennarar taka mark á kennslukönnunum!

Grein úr Fréttablaði Kennslumiðstöðvar 2014

Ingvar Sigurgeirsson prófessor og formaður

Í janúar sl. ákvað kennsluráð Menntavísindasviðs, en svo heitir kennslunefndin á sviðinu, að senda rafræna könnun til allra kennara þar sem spurt var um viðhorf þeirra til kennslukönnunar Háskólans. Kennsluráðið hefur rætt gæðamat á kennslu og

Ingvar Sigurgeirsson

meðal annars gagnsemi kennslukannana. Mat ráðsins er að miklu skipti að hafa sem gleggstar upplýsingar um afstöðu kennara svo að vinna megi markvisst að umbótum í gæðamati á kennslu á sviðinu.

Rétt er að áréttu að

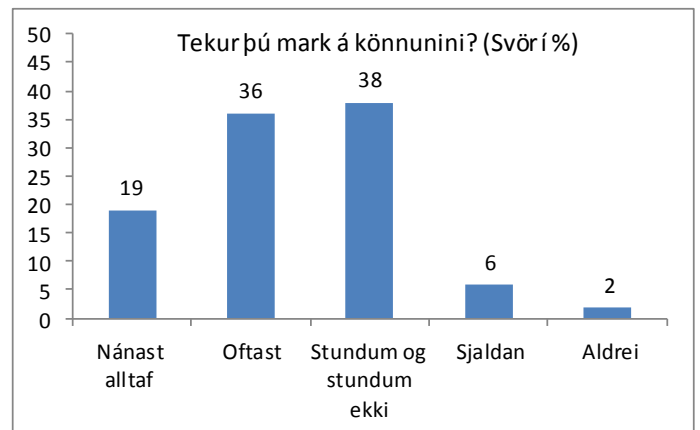
samkvæmt reglum Háskólans er það verkefni kennslunefnda að fylgjast með kennslukönnun og hafa samráð við stjórn og forseta viðkomandi sviðs um eftirfylgni.

Könnunin var send á 130 netföng og bárust 64 svör (49%). Hafa verður í huga að nokkur hópur kennara var í rannsóknarleyfi á þeim tíma sem könnunin var gerð. Engu að síður var dræm þátttaka nokkur vonbrigði, en á móti kom að margir þeir sem svöruðu veittu ítarleg svör við opnum spurningum og því var úr talsverðu efni að móða.

Í könnuninni voru kennarar beðnir um að leggja mat á gæði núverandi kennslukönnunar, hvort æskilegt væri að gera einhverjar breytingar á könnuninni og hvort tekið væri mark á niðurstöðum. Spurt var um breytingar á námskeiðum í kjölfar kennslukönnunar og hvort niðurstöðum hefði verið deilt með samkennurum, t.d. á kjörsviði eða námsbraut. Þá var spurt um mat á því hversu dómbærir nemendur væru til að meta gæði kennslu og námskeiða og hvort kennarar hefðu sjálfir gert kennslukönnun á námskeiði eða notað aðrar aðferðir til að afla upplýsinga um viðhorf nemenda. Loks var beðið um aðrar athugasemdir eða

ábendingar um kennslu eða annað gæðamat á kennslu.

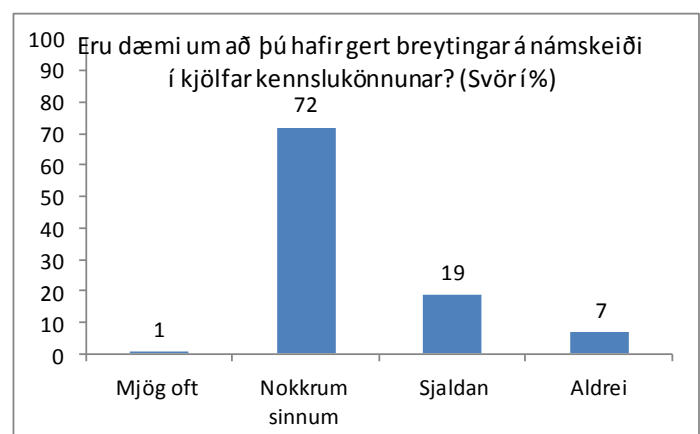
Niðurstöður voru býsna afgerandi og komu í raun nokkuð á óvart. Enda þótt nokkrar efasemdir væru um gæði könnunarinnar (einungis 39% svarenda töldu hana vandaða) reyndist mikill meirihluti taka

Mynd 1 Svör kennara um hvort þeir tækju mark á niðurstöðum kennslukannana.

mark á niðurstöðum eins og sjá má af Mynd 1.

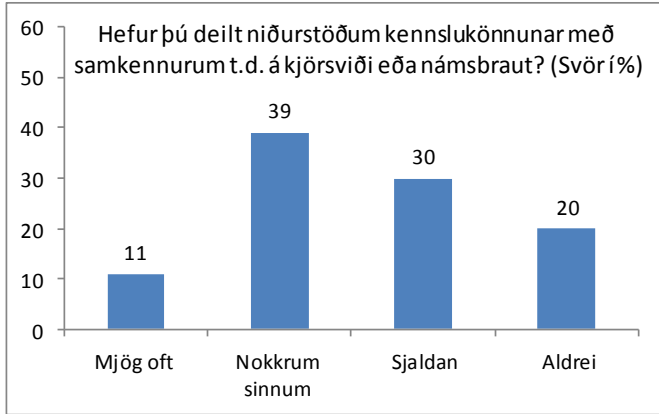
Þessar niðurstöður eru nokkuð afgerandi. Rúmur helmingur svarenda (55%) segist nánast alltaf eða oftast taka mark á niðurstöðum. Aðeins 8% svarenda segjast gera það sjaldan eða aldrei. Spurt var hvort þess væru dæmi að gerðar hefðu verið breytingar á námskeiði í kjölfar kennslukönnunar og reyndust svör einnig nokkuð afgerandi eins og sjá má á Mynd 2.

Mynd 2 Svör kennara við spurningu um breytingar á námskeiðum í kjölfar kennslukannana.

Eins og sjá má hefur meirihluti kennara gert breytingar á námskeiði nokkrum sinnum í kjölfar kennslukönnunar.

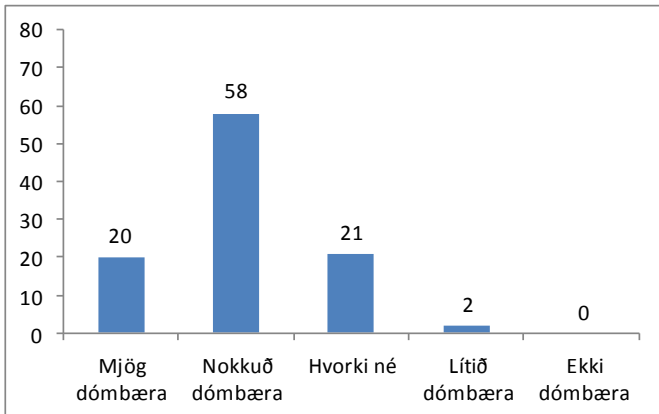
Spurt var **hvort niðurstöðum hefði verið deilt með samkennurum** t.d. á kjörsviði eða námsbraut?

Mynd 3 Svör kennara við spurningu um hvort þeir deili niðurstöðum með samkennurum sínum.

Þessar niðurstöður eru umhugsunarverðar, m.a. í ljósi þess að gagnlegt hlýtur að vera að geta rætt niðurstöður við samstarfsfólk.

Spurt var hversu dómbæra svarendur töldu nemendur vera til að meta gæði námskeiða.

Mynd 4 Mat kennara á því hversu dómbærir nemendur eru til að meta gæði kennslu.

Eins og sjá má telur meirihluti kennara nemendur dómbæra til að meta gæði námskeiða. Aðeins einn telur þá lítið dómbæra.

Mjög áhugaverðar eru niðurstöður um það hvort kennarar hefðu sjálfir gert kennslukönnun á námskeiði og hvort þeir hefðu notað aðrar aðferðir en kennslukönnun til að afla upplýsinga um viðhorf nemenda til kennslu eða námskeiða sem þeir kenndu og ef svo, hverjar. Þetta höfðu margir kennarar gert. Langflestir höfðu gert kennslukannanir á eigin vegum eða beitt öðrum aðferðum við mat á námskeiðum sínum. Nefna má umræður í lok námskeiðs, óformlegar samræður, ýmsar kannanir, matsfundir, matsþringi eða rýnihópa (sjá nánar um þetta á Mynd 5).

- „Óformlegt mat á post-it miðum.“
- „Ég hef einnig í sérstökum tilfellum gert eigin kannanir í gegnum K2 ...“
- „Hef látið nemendur svara nokkrum spurningum við lok ákveðinna verkefna.“
- „Skriflegar kannanir um miðbik námskeiðs.“
- „... beðið nemendur að skrifa á miða, öðru megin eitthvað um það sem þau lærðu eða kunnu vel að meta og á hina hliðina eitthvað sem betur mætti fara.“
- „... bið nemendur að meta námskeiðin mín með stuttum spurningalista (opnar spurningar).“
- „Læt nemendur oftast skila mér nafnlaust umsögunum um hvað þeim fannst best og hvað mætti bæta. Finnst það gefa mér mun betri upplýsingar.“
- „Ég hef prófað að fá umsagnir nemenda í lok kennslustundar á litlum miðum þar sem þeir annars vegar skrá hvað þeir taka með sér eftir tímann og hins vegar skrá hvað þeir óska eftir að verði tekið fyrir næst eða betur um efnið sem fjallað var um.“
- „Við ... notum MÚS (miði úr skólastofu) eftir ... kennsludag eða kennslustund til að kanna hvað nemendur taka með sér eftir daginn eða kennslustundina og hvað þeir vilja læra meira um (skilað nafnlaust).“
- „Nafnlaus skrif frá nemendum í upphafi námskeiðs og í lok sama námskeiðs.“

Mynd 5 Dæmi um kennslumat sem kennarar hafa sjálfir gert í námskeiðum sínum.

Niðurstöður þessarar könnunar hafa orðið kennsluráði hvatning til að ráðast í átak til að nýta hana betur. Það hefur verið gert meðal annars með því að hvetja nemendur til að svara betur og kennara til að ræða niðurstöður matsins við nemendur og gera þeim grein fyrir því hvernig þeir hafa brugðist við ábendingum þeirra. Þá telur ráðið mikilvægt að farið sé eftir ágætum verklagsreglum um kennslukannanir sem samþykktar voru í háskólaráði 8. apríl 2010 en þeim virðist ekki nægjanlega vel fylgt. Í þessum reglum er meðal annars lögð áhersla á að heildarniðurstöður kennslukannana séu kynntar og ræddar á deildarfundum.

En þó vissulega sé unnt að nýta

kennslukannanir betur er það mat kennsluráðs að ófullnægjandi sé að byggja einvörðungu á nafnlausum spurningakönnunum. Því vinnur ráðið nú að tillögum um að jafnhliða verði haldnir reglulegir matsfundir á öllum námsbrautum þar sem fulltrúar nemenda gera grein fyrir því hvað þeir eru ánægðir með í náminu og hvað betur megi fara. Reynolds á nokkrum námsbrautum á Menntavísindasviði (og áður í Kennaraháskólanum) hefur gefið góða raun og auðveldara þykir að nýta niðurstöður matsfunda til að bæta nám og kennslu en niðurstöðu kennslukannana.